

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2021. január 26. *

„Előzetes döntéshozatal – Gazdaság- és monetáris politika – Az EUMSZ 2. cikk (1) bekezdése és az EUMSZ 3. cikk (1) bekezdésének c) pontja – Monetáris politika – Az Unió kizárólagos hatásköre – Az EUMSZ 128. cikk (1) bekezdése – A Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank alapokmányáról szóló (4.) jegyzőkönyv – A 16. cikk első bekezdése – A »törvényes fizetőeszköz« fogalma – Joghatások – Az euróban denominált bankjegyek elfogadására irányuló kötelezettség – 974/98/EK rendelet – A tagállamok azon lehetősége, hogy korlátozásokat írjanak elő az euróban denominált bankjegyekkel és pénzermékekkel történő fizetés tekintetében – Feltételek – A műsorszolgáltatási hozzájárulásnak valamely regionális közjogi műsorszolgáltató szervezet részére készpénzzel történő fizetését kizáró regionális szabályozás”

A C-422/19. és C-423/19. sz. egyesített ügyekben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelmek tárgyában, amelyeket a Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság, Németország) a Bírósághoz 2019. május 31-én érkezett, 2019. március 27-i határozataival terjesztett elő

Johannes Dietrich (C-422/19),

Norbert Häring (C-423/19)

és

a **Hessischer Rundfunk**

között folyamatban lévő eljárásokban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: K. Lenaerts elnök, R. Silva de Lapuerta elnökhelyettes, A. Arabadjiev, A. Prechal, M. Vilaras és N. Piçarra tanácselnökök, T. von Danwitz, C. Toader, M. Safjan, D. Šváby, S. Rodin, C. Lycourgos, P. G. Xuereb (előadó), L. S. Rossi és I. Jarukaitis bírák,

főtanácsnok: G. Pitruzzella,

hivatalvezető: D. Dittert egységvezető,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2020. június 15-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– J. Dietrich és N. Häring képviseletében C. A. Gebauer Rechtsanwalt,

* Az eljárás nyelve: német.

- a Hessischer Rundfunk képviselőjében H. Kube jogi egyetemi oktató,
- a német kormány képviselőjében J. Möller és S. Eisenberg, meghatalmazotti minőségben,
- a francia kormány képviselőjében E. de Moustier és A. Daly, meghatalmazotti minőségben,
- az olasz kormány képviselőjében G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítője: P. Gentili avvocato dello Stato,
- az Európai Bizottság képviselőjében J. Baquero Cruz és T. Maxian Rusche, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Központi Bank (EKB) képviselőjében M. Rötting, F. Malfrère, C. Kroppenstedt és R. Aragón Plaza, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2020. szeptember 29-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmek az EUMSZ 3. cikk (1) bekezdésének c) pontjával összefüggésben értelmezett EUMSZ 2. cikk (1) bekezdésének, az EUMSZ 128. cikk (1) bekezdése harmadik mondatának, a Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank alapokmányáról szóló (4.) jegyzőkönyv (HL 2016. C. 202., 230. o.; a továbbiakban: a KBER-ről és az EKB-ről szóló jegyzőkönyv) 16. cikke első bekezdésének és az euró bevezetéséről szóló, 1998. május 3-i 974/98/EK tanácsi rendelet (HL 1998. L 139., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 10. fejezet, 1. kötet, 111. o.) 10. cikkének az értelmezésére vonatkoznak.
- 2 E kérelmeket a Johannes Dietrich (C-422/19. sz. ügy), valamint Norbert Häring (C-423/19. sz. ügy) és a Hessischer Rundfunk (Hessen tartomány közjogi műsorszolgáltatója, Németország) között az utóbbinak járó műsorszolgáltatási hozzájárulás megfizetése tárgyában folyamatban lévő két jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

A KBER-ről és az EKB-ről szóló jegyzőkönyv

- 3 A KBER-ről és az EKB-ről szóló jegyzőkönyv 16. cikke első bekezdésének szövege a következő:

„Az [EUM-Szerződés] 128. cikke (1) bekezdésének megfelelően az Unión belül kizárólag a Kormányzótanács jogosult eurobankjegyek kibocsátásának az engedélyezésére. Ilyen bankjegyek kibocsátására az [Európai Központi Bank (EKB)] és a nemzeti központi bankok jogosultak. Kizárólag az EKB és a nemzeti központi bankok által kibocsátott bankjegyek minősülnek törvényes fizetőeszköznek az Unión belül.”

A 974/98 rendelet

- 4 A 974/98 rendelet (19) preambulumbekzdésének szövege a következ:

„[M]ivel a nemzeti valutaegységekben denominált bankjegyek és érmék legkésőbb az átmeneti időszak vége után hat hónappal elveszítik törvényes fizetőeszköz minőségüket; mivel a bankjegyekkel és pénzürmékkal történő fizetéseknek a tagállamok által közérdekű megfontolásokból bevezetett korlátozása nem összeegyeztethetetlen az euróbankjegyek és -érmék törvényes fizetőeszköz minőségével, feltéve, hogy más törvényes eszközök is rendelkezésre állnak a pénzübeli követelések elszámolására”.

- 5 E rendelet 10. cikke értelmében:

„2002. január 1-jétől az EKB és a részt vevő tagállamok központi bankjai forgalomba hozzák az euróban denominált bankjegyeket. A 15. cikk sérelme nélkül, kizárólag ezek az euróban denominált bankjegyek azok, amelyek törvényes fizetőeszköz minőséggel rendelkeznek ezekben a tagállamokban.”

- 6 Az említett rendelet 11. cikke értelmében:

„2002. január 1-jétől a részt vevő tagállamok euróban vagy centben denominált pénzürméket bocsátanak ki, amelyek megfelelnek azoknak a címleteknek és technikai jellemzőknek, amelyeket [az EUMSZ 128. cikk] (2) bekezdése második mondatának megfelelően a Tanács állapíthat meg. A 15. cikk rendelkezéseinek sérelme nélkül, kizárólag ezek a pénzürmék rendelkeznek törvényes fizetőeszköz minőséggel ezekben a tagállamokban. A kibocsátó hatóság és azon személyek kivételével, akiket a kibocsátó tagállam nemzeti jogszabályai erre kifejezetten kijelölnek, egyetlen fél sem kötelezhető arra, hogy egyszeri kifizetés alkalmával ötven érménél többet elfogadjon.”

A 2010/191/EU ajánlás

- 7 Az eurobankjegyek és az euroérmék törvényes fizetőeszközi minőségének hatályáról és joghatásairól szóló, 2010. március 22-i 2010/191/EU bizottsági ajánlás (HL 2010. L 83., 70. o.) (1)–(4) preambulumbekzdésének szövege a következ:

„(1) Az eurobankjegyek törvényes fizetőeszközi minőségéről az Európai Unió működéséről szóló szerződés 128. cikke rendelkezik a monetáris politikára vonatkozó fejezetben. Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 3. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében az Unió kizárólagos hatáskörrel rendelkezik a monetáris politika területén azon tagállamok tekintetében, amelyek hivatalos pénzüne az euro (»részt vevő tagállamok«).

(2) A [974/98 rendelet] 11. cikke értelmében kizárólag az euroérmék rendelkeznek törvényes fizetőeszközi minőséggel a részt vevő tagállamokban.

(3) Az euroövezet szintjén jelenleg tapasztalható némi bizonytalanság a törvényes fizetőeszközi minőség hatályára és joghatásaira vonatkozóan.

(4) Ez az ajánlás az euroövezet pénzügyminisztériumainak és nemzeti központi bankjainak képviselőiből álló munkacsoport által készített jelentés főbb megállapításain alapul.”

- 8 Ezen ajánlás 1–4. pontja a következőképpen rendelkezik:

„1. A törvényes fizetőeszközi minőség általános meghatározása

Fizetési kötelezettség fennállása esetén az eurobankjegyek és az euroérmék törvényes fizetőeszközként való alkalmazása az alábbiakat vonja maga után:

a) Kötelező elfogadás:

Egy adott fizetési kötelezettség kedvezményezettje nem utasíthatja vissza az euróbankjegyek vagy az euroérmék elfogadását, kivéve, ha a felek más fizetőeszköz használatában állapodtak meg.

b) Teljes névértéken történő elfogadás:

Az euróbankjegyek és az euroérmék monetáris értéke megegyezik a bankjegyeken és az érméken feltüntetett összeggel.

c) Fizetési kötelezettség alóli feloldás lehetősége:

Az adós feloldhatja magát a fizetési kötelezettség alól azáltal, hogy eurobankjegyeket és euroérméket ajánl fel a hitelező számára.

2. Az eurobankjegyek és az euroérmék elfogadása kiskereskedelmi ügyletekben

Kiskereskedelmi ügyletekben az eurobankjegyek és az euroérmék fizetőeszközként való elfogadása az irányadó szabály. Elfogadásuk visszautasítása kizárólag a »jóhiszeműség elvéhez« kapcsolódó okokon alapulhat (például a felajánlott bankjegy névértéke aránytalan a fizetés hitelezőjének járó összeghez képest).

3. Nagy címletű bankjegyek elfogadása kiskereskedelmi ügyletekben

Kiskereskedelmi ügyletekben a nagy címletű bankjegyeket el kell fogadni fizetőeszközként. Elfogadásuk visszautasítása kizárólag a »jóhiszeműség elvéhez« kapcsolódó okokon alapulhat (például a felajánlott bankjegy névértéke aránytalan a fizetés hitelezőjének járó összeghez képest).

4. Az eurobankjegyek és az euroérmék használatára kiszabott pótdíjak hiánya

Az eurobankjegyekkel és az euroérmékkel teljesített fizetésre semmilyen pótdíjat nem lehet kiszabni.”

A német jog

- 9 A 2013. július 4-i törvénnyel (BGBl. 2013. I, 1981. o.) módosított Gesetz über die Deutsche Bundesbank (a német központi bankról szóló törvény) 1992. október 22-én közzétett szövegváltozata (BGBl. 1992. I, 1782. o.) (a továbbiakban: BBankG) 14. §-ának (1) bekezdése így rendelkezik:

„Az EUMSZ 128. cikk (1) bekezdésének sérelme nélkül kizárólag a Deutsche Bundesbank [(német központi bank)] jogosult a jelen törvény hatálya alá tartozó bankjegyeket kibocsátani. Kizárólag az euróban denominált bankjegyek minősülnek korlátlan törvényes fizetőeszköznek. [...]”

- 10 A 2010. december 15–21-i Rundfunkbeitragsstaatsvertragnak (a műsorszolgáltatási hozzájárulásról szóló államszerződés) a Hessen tartomány (Németország) által a 2011. augusztus 23-i törvénnyel ratifikált Fünftehnter Rundfunkänderungsstaatsvertrag (a műsorszolgáltatásról szóló tizenötödik módosító államszerződés) szerinti szövegváltozata (GVBl. I 2011., 382. o.; a továbbiakban: RBStV) 2. §-a (1) bekezdésének szövege a következő:

„A magánszektorban minden lakás után műsorszolgáltatási hozzájárulást kell fizetni, amely a lakás birtokosát (a hozzájárulás fizetésére kötelezettet) terheli.”

- 11 Az RBStV 7. §-ának (3) bekezdése a következőket írja elő:

„A műsorszolgáltatási hozzájárulás minden hónapra fizetendő. A három hónapos időszak közepén, három hónapra kell megfizetni.”

- 12 Az RBStV 9. §-ának (2) bekezdése a következőket írja elő:

„Az illetékes Landesrundfunkanstalt [regionális műsorszolgáltató szervezet] jogosult arra, hogy szabályzatban [»Satzung«] határozza meg az eljárás szabályait

[...]

2. a műsorszolgáltatási hozzájárulás fizetése, az ez alóli mentesség vagy annak csökkentése tekintetében.

[...]”

- 13 Az RBStV 10. §-a kimondja:

„[...]

(2) A műsorszolgáltatási hozzájárulást az illetékes regionális műsorszolgáltató szervezet részére küldendő díjtartozásként kell megfizetni [...]

[...]

(5) A hátralékos műsorszolgáltatási hozzájárulást az illetékes regionális műsorszolgáltató szervezet állapítja meg. [...]”

- 14 Az RBStV 9. §-ának (2) bekezdése alapján elfogadott 2012. december 5-i Satzung des Hessischen Rundfunks über das Verfahren zur Leistung der Rundfunkbeiträge (Hessen tartomány közjogi műsorszolgáltatójának a műsorszolgáltatási hozzájárulás fizetésével kapcsolatos eljárásról szóló szabályzata; a továbbiakban: hozzájárulási szabályzat) 10. §-ának (2) bekezdése így rendelkezik:

„Az audiovizuális hozzájárulások kötelezettje e hozzájárulásokat nem készpénzben, hanem kizárólag a következő fizetési eszközök útján fizetheti ki:

1. azonnali vagy jövőbeni alap SEPA beszedési megbízásra vonatkozó felhatalmazás;
2. egyedi banki átutalás;
3. állandó banki átutalás.”

Az alapeljárások és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 15 J. Dietrich és N. Häring, akik Hessen tartomány közjogi műsorszolgáltatójának illetékességi területén található lakások tulajdonosai, felajánlották e szervezet számára, hogy készpénzzel teljesítik az RBStV 2. §-ának (1) bekezdése alapján fizetendő műsorszolgáltatási hozzájárulást 2015 második negyedéve, illetve 2016 első negyedéve címén.

- 16 Hessen tartomány közjogi műsorszolgáltatója elutasította ezt az ajánlatot, azzal az indokkal, hogy a hozzájárulási szabályzat 10. §-ának (2) bekezdése előírja, hogy az említett hozzájárulás készpénzzel nem fizethető meg, hanem azt beszédési megbízással, egyedi átutalással vagy állandó átutalási megbízással kell teljesíteni, és fizetési felszólításokat küldött számukra, amelyekben megállapította a hátralékos műsorszolgáltatási hozzájárulást, valamint a késedelmi pótlékot.
- 17 Az alapeljárások felperesei megsemmisítés iránti keresetet nyújtottak be e fizetési felszólításokkal szemben. 2016. október 31-i ítéleteivel a Verwaltungsgericht Frankfurt am Main (Frankfurt am Main-i közigazgatási bíróság, Németország) elutasította kereseteiket. 2018. február 13-i ítéleteivel a Hessischer Verwaltungsgerichtshof (hesseni közigazgatási felsőbíróság, Németország) elutasította az ezen ítéletekkel szembeni fellebbezéseiket.
- 18 Az alapeljárások felperesei felülvizsgálati kérelmeket nyújtottak be ezen ítéletekkel szemben a kérdést előterjesztő bíróság, a Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság, Németország) előtt. Kérelmeikben arra hivatkoznak, hogy mind a BBankG 14. §-a (1) bekezdésének második mondata, mind pedig az EUMSZ 128. cikk (1) bekezdésének harmadik mondata feltétlen és korlátlan kötelezettségként írja elő, hogy az euróban denominált bankjegyeket el kell fogadni pénztartozások teljesítési eszközöként. Az alapeljárások felperesei szerint ez a kötelezettség csak a felek közötti szerződéses megállapodással, vagy a szövetségi jogban, illetve az uniós jogban szabályozott felhatalmazás alapján korlátozható. Ezzel szemben semmilyen gyakorlati szempont, mint például a jelen esetben a fizetésre kötelezettek jelentős száma, nem igazolja e kötelezettség figyelmen kívül hagyását.
- 19 A kérdést előterjesztő bíróság előjáróban hangsúlyozza, hogy a felülvizsgálati kérelmeknek a belső jog szempontjából helyt kell adni. E tekintetben pontosítja, hogy azon lehetőség kizárása, hogy a műsorszolgáltatási hozzájárulást euróban denominált bankjegyekkel fizessék meg, ami a hozzájárulási szabályzatból következik, sérti a szövetségi jognak egy magasabb rendű rendelkezését, nevezetesen a BBankG 14. §-a (1) bekezdésének második mondatát. Az e rendelkezés szerkezetéhez, és különösen annak keletkezéstörténetéhez, szelleméhez és céljához kapcsolódó megfontolások ugyanis az említett rendelkezés olyan értelmezése mellett szólnak, amely arra kötelezi a közjogi jogalanyokat, hogy a hatóságok által előírt fizetési kötelezettségek teljesítése keretében fogadják el az euróban denominált bankjegyeket. E kötelezettség alól a német szövetségi jogban nem létezik kivétel az olyan tömeges beszédési eljárásokkal összefüggésben, mint amilyen az alapügyben szóban forgó műsorszolgáltatási hozzájárulás beszédése. A kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy nem ismertek számára arra utaló valószínűsítő körülmények, hogy a műsorszolgáltatási hozzájárulás készpénzzel történő megfizetésének lehetősége veszélybe sodorná a műsorszolgáltatóknak az alkotmányjogba foglalt pénzügyi juttatását.
- 20 Ebben az összefüggésben az előterjesztő bíróság álláspontja szerint ugyanakkor az alapeljárások három olyan kérdést vetnek fel, amelyek megválaszolásához a Bíróság előzetes döntéshozatala szükséges.
- 21 Először is a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy a BBankG 14. §-a (1) bekezdésének második mondata összeegyeztethető-e az EUMSZ 3. cikk (1) bekezdésének c) pontja értelmében fennálló kizárólagos hatáskörrel, amellyel az Unió a monetáris politika területén rendelkezik azon tagállamok tekintetében, amelyek pénzneme az euró, tekintettel arra, hogy az EUMSZ 2. cikk (1) bekezdése szerint e területen kizárólag az Unió alkothat és fogadhat el kötelező erejű jogi aktust.
- 22 E tekintetben rámutat, hogy az EUM-Szerződés nem tartalmazza a „monetáris politika” fogalmának meghatározását, amint az a Bíróság ítélezési gyakorlatából kitűnik, és hozzáteszi, hogy nem áll módjában eldönteni, hogy az Unió kizárólagos hatásköre a monetáris politika területén kiterjed-e az euróban denominált bankjegyek törvényes fizetőeszközi minőségéhez kapcsolódó jogkövetkezmények szabályozására, különösen a közjogi jogalanyok azon kötelezettségére, hogy ilyen bankjegyeket fogadjanak el.

- 23 A kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy a közjogi jogalanyok azon kötelezettsége, hogy elfogadják az euróban denominált bankjegyeket, nem érinti a monetáris politika célját, amely az árstabilitás fenntartására irányul, és nincs közvetlen kapcsolatban az e cél elérése érdekében az elsődleges jogban felsorolt eszközökkel. Közelebbről, e kötelezettség nem korlátozza vagy módosítja az EKB és a nemzeti központi bankok részére az EUMSZ 128. cikk (1) bekezdésében biztosított, az euróban denominált bankjegyek kibocsátására vonatkozó hatáskört. Ugyanakkor a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlata értelmezhető úgy, hogy az euróban denominált bankjegyek törvényes fizetőeszközi minőségének hatásaira, és így a pénzforgalom működésére vonatkozó szabályozások a monetáris politika körébe tartoznak. Ezenkívül nem kizárt, hogy az ilyen szabályozás, az euró mint közös pénz alkalmazásához szükséges intézkedésként, az EUMSZ 133. cikkén alapulhat, és így azt az EUMSZ 2. cikk (1) és (6) bekezdésének megfelelően az Unió kizárólagos hatáskörébe tartozónak lehessen tekinteni.
- 24 Másodszer az előterjesztő bíróság hangsúlyozza, hogy az a kérdés, hogy az Uniónak a monetáris politika területén az európénznemű tagállamok tekintetében fennálló kizárólagos hatáskörére tekintettel a nemzeti jogalkotó elfogadhat-e olyan rendelkezést, mint a BBankG 14. §-a (1) bekezdésének második mondata, nem merül fel, ha az uniós jog értelmében valamely tagállam közjogi jogalanyai számára tilos annak megtagadása, hogy a hatóságok által előírt fizetési kötelezettségeket euróban denominált bankjegyekkel teljesítsék. Ebben az esetben a hozzájárulási szabályzat 10. §-ának (2) bekezdése ellentétes az uniós joggal.
- 25 E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság emlékeztet arra, hogy az EUMSZ 128. cikk (1) bekezdésének harmadik mondata, a KBER-ről és az EKB-ről szóló jegyzőkönyv 16. cikke első bekezdésének harmadik mondata, valamint a 974/98 rendelet 10. cikkének második mondata szerint kizárólag az euróban denominált bankjegyek minősülnek törvényes fizetőeszköznek az Unión belül. Márpedig az euróban denominált bankjegyek elfogadására vonatkozó kötelezettség nem következik egyértelműen a „törvényes fizetőeszköz” fogalmából, amelyet sem az EUM-Szerződés, sem a KBER-ről és az EKB-ről szóló jegyzőkönyv, sem pedig a 974/98 rendelet nem határoz meg. E rendelet (19) preambulumbekkezdése csupán arra utal, hogy az uniós jogalkotó álláspontja szerint a készpénzfizetés lehetőségének korlátozásai önmagukban nem érintik az eurókészpénz törvényes fizetőeszköz minőségét.
- 26 A kérdést előterjesztő bíróság arra is emlékeztet, hogy a 2010/191 ajánlásnak „A törvényes fizetőeszközi minőség általános meghatározása” című 1. pontja előírja, hogy bizonyos kivételektől eltekintve az euróban denominált bankjegyek és pénzérmeik törvényes fizetőeszközi minőségének magában kell foglalnia a fizetési kötelezettség kedvezményezettje általi „kötelező elfogadást”. A kérdést előterjesztő bíróság ugyanakkor hangsúlyozza, hogy az EUMSZ 288. cikk ötödik bekezdésének megfelelően az intézmények ajánlásai nem kötelezőek, így bizonytalan, hogy milyen jelentőség tulajdonítandó ezen ajánlásnak.
- 27 Harmadszor, az előterjesztő bíróság úgy véli, hogy az arra a kérdésre adandó válasz, hogy az Uniónak a monetáris politika területén az európénznemű tagállamok tekintetében fennálló kizárólagos hatáskörére tekintettel a német jogalkotó jogosult volt-e a BBankG 14. §-a (1) bekezdése második mondatának elfogadására, egyáltalán nem szükséges az alapjogviták eldöntéséhez, ha az olyan nemzeti szabály, amely a hatóságok által előírt fizetési kötelezettségek teljesítése keretében az euróban denominált bankjegyek elfogadásának kötelezettségét írja elő, alkalmazható abban az esetben, ha az Unió nem gyakorolta kizárólagos hatáskörét. A kérdést előterjesztő bíróság azonban úgy véli, hogy a Bíróság fennálló ítélkezési gyakorlata nem teszi lehetővé számára annak eldöntését, hogy ez a helyzet áll-e fenn.

28 Ebben az összefüggésben határozott úgy a Bundesverwaltungsgericht (szövetségi közigazgatási bíróság), hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

- „1) Ellentétes-e az Uniónak az EUMSZ 3. cikk (1) bekezdésének c) pontjával összefüggésben értelmezett EUMSZ 2. cikk (1) bekezdése alapján a monetáris politika területén azon tagállamok tekintetében fennálló kizárólagos hatáskörével, amelyek pénzneme az euró, e tagállamok egyikének olyan jogi aktusa, amely euróbankjegyek elfogadását írja elő a tagállam hatóságai számára a közhatalom által kirótt pénzfizetési kötelezettség teljesítése során?
- 2) Tartalmaz-e az euróban denominált bankjegyeknek az EUMSZ 128. cikk (1) bekezdésének harmadik mondatában, a [KBER-ről és az EKB-ről szóló jegyzőkönyv] 16. cikke (1) bekezdésének harmadik mondatában, valamint [a 974/98] rendelet 10. cikkének második mondatában meghatározott törvényes fizetőeszközi minősége arra vonatkozó tilalmat a tagállami hatóságok számára, hogy a közhatalom által kirótt pénzfizetési kötelezettség ilyen bankjegyekkel történő teljesítését elutasítsák, vagy az uniós jog teret enged olyan rendelkezéseknek, amelyek kizárják az euróbankjegyekkel történő fizetést a közhatalom által kirótt bizonyos pénzfizetési kötelezettség teljesítése tekintetében?
- 3) Az első kérdésre adandó igenlő válasz és a második kérdésre adandó nemleges válasz esetén: Alkalmazható-e az Unió monetáris politika területén fennálló kizárólagos hatáskörébe tartozó területen olyan tagállam által elfogadott jogi aktus, amelynek a pénzneme az euró, amennyiben és ameddig az Unió nem gyakorolta a hatáskörét?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első és a harmadik kérdésről

- 29 Első és harmadik kérdésével, amelyeket együttesen kell megválaszolni, az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az EUMSZ 3. cikk (1) bekezdésének c) pontjával összefüggésben értelmezett EUMSZ 2. cikk (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy azzal – függetlenül attól, hogy az Unió gyakorolta-e a monetáris politika területén az európénznemű tagállamok tekintetében fennálló kizárólagos hatáskörét – ellentétes egy olyan tagállami szabályozás, amely arra kötelezi a közjogi jogalanyokat, hogy a hatóságok által előírt fizetési kötelezettségek teljesítése keretében fogadják el az euróban denominált bankjegyeket.
- 30 Előzetesen meg kell állapítani, hogy írásbeli észrevételeiben az Európai Bizottság, Hessen tartomány közjogi műsorszolgáltatója és az EKB kétségeit fejezte ki a BBankG 14. §-a (1) bekezdése második mondatának a kérdést előterjesztő bíróság által elfogadott értelmezését illetően, amely szerint e rendelkezés arra kötelezi a közjogi jogalanyokat, hogy a hatóságok által előírt fizetési kötelezettségek teljesítése keretében fogadják el az euróban denominált bankjegyeket. Ez az értelmezés ugyanis eltávolodik az említett rendelkezés szövegétől, amely csak azt írja elő, hogy kizárólag az euróban denominált bankjegyek minősülnek korlátlan törvényes fizetőeszköznek.
- 31 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy ami a nemzeti jogrend rendelkezéseinek értelmezését illeti, a Bíróságnak főszabály szerint az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban foglalt minősítésre kell hagyatkoznia. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint ugyanis a Bíróság nem rendelkezik hatáskörrel valamely tagállam belső jogának értelmezésére (2020. december 17-i Generalstaatsanwaltschaft Berlin [Ukrajnába történő kiadatás], C-398/19, EU:C:2020:1032, 62. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 32 E körülmények között az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésre azon előfeltevésből kiindulva kell válaszolni, hogy a BBankG 14. §-a (1) bekezdésének második mondata arra kötelezi a közjogi jogalanyokat, hogy a hatóságok által előírt fizetési kötelezettségek teljesítése keretében fogadják el az euróban denominált bankjegyeket.
- 33 E tekintetben mindenekelőtt meg kell jegyezni, hogy az EUMSZ 3. cikk (1) bekezdésének c) pontja alapján az Unió kizárólagos hatáskörrel rendelkezik a monetáris politika területén azon tagállamok tekintetében, amelyek hivatalos pénzneme az euró.
- 34 Arra is emlékeztetni kell, hogy az EUM-Szerződés nem tartalmazza a „monetáris politika” pontos meghatározását, viszont meghatározza a monetáris politika célkitűzéseit és e politika végrehajtása érdekében a Központi Bankok Európai Rendszere (KBER) rendelkezésére álló eszközöket (2018. december 11-i Weiss és társai ítélet, C-493/17, EU:C:2018:1000, 50. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 35 E tekintetben meg kell állapítani, hogy az EUM-Szerződés monetáris politikára vonatkozó rendelkezései a harmadik részének „Gazdaság- és monetáris politika” című VIII. címében szerepelnek.
- 36 Márpedig az e címet bevezető EUMSZ 119. cikk az (1) bekezdésében kimondja, hogy a tagállamok és az Unió tevékenysége – a Szerződésekben előírtak szerint – magában foglalja egy olyan gazdaságpolitika bevezetését, amely a tagállamok gazdaságpolitikájának szoros összehangolásán, a belső piacon és a közös célkitűzések meghatározásán alapul, és amelyet a szabad versenyen alapuló nyitott piacgazdaság elvével összhangban valósítanak meg. Ugyanezen cikk (2) bekezdése pontosítja, hogy ez a tevékenység magában foglalja egy közös pénz, az euró bevezetését, valamint egy egységes monetáris és árfolyam-politika meghatározását és megvalósítását, amelyek elsődleges célja az árstabilitás fenntartása és – e célkitűzés sérelme nélkül – az általános gazdaságpolitika támogatása az Unión belül, a szabad versenyen alapuló nyitott piacgazdaság elvével összhangban.
- 37 Amint arra a főtanácsnok az indítványának 59. pontjában rámutatott, az EUMSZ 119. cikk (2) bekezdéséből tehát az következik, hogy a tagállamok és az Unió tevékenysége magában foglalja egy közös pénz, az euró bevezetését, valamint egy egységes monetáris politika, valamint egy egységes árfolyam-politika meghatározását és megvalósítását.
- 38 Következésképpen a „monetáris politika” fogalma nem korlátozódik annak operatív végrehajtására, amely az EUMSZ 127. cikk (2) bekezdésének első franciabekezdése értelmében a KBER alapvető feladatainak egyike, hanem olyan normatív vetületet is magában foglal, amely az euró mint közös pénz jogállásának biztosítására irányul.
- 39 A „monetáris politika” fogalmának ilyen értelmezését megerősíti e politika elsődleges célja – amint az az EUMSZ 127. cikk (1) bekezdéséből és az EUMSZ 282. cikk (2) bekezdéséből kitűnik –, vagyis az árstabilitás fenntartása. Ugyanis, amint arra a főtanácsnok az indítványának 66. pontjában lényegében rámutatott, ha az euró mint közös pénz jogállását eltérően lehetne értelmezni, és különböző szabályok szabályoznák azokban a tagállamokban, amelyek pénzneme az euró, megkérdőjeleződne a közös pénz egységes jellege, és ezáltal súlyosan sérülne az árstabilitás fenntartására irányuló ezen célkitűzés.
- 40 A „monetáris politika” fogalmának ezen értelmezését megerősíti az EUMSZ 128. és EUMSZ 133. cikk tartalma is, amely cikkek az EUM-Szerződés harmadik része VIII. címének 2. fejezetében szerepelnek, és amelyek az euró mint közös pénz jogállásához kapcsolódó monetáris jogi rendelkezéseknek tekinthetők.
- 41 Ami az EUMSZ 128. cikket illeti, e cikk azáltal, hogy az (1) bekezdésében kimondja, hogy az Unión belül kizárólag az EKB jogosult az euróbankjegyek kibocsátásának az engedélyezésére, hogy ilyen bankjegyek kibocsátására az EKB és a nemzeti központi bankok jogosultak, és hogy kizárólag az így kibocsátott bankjegyek minősülnek törvényes fizetőeszköznek az Unión belül, megállapítja az euróban

denominált bankjegyek Unióban történő kibocsátására vonatkozó szabályokat, és az elsődleges jogban a KBER-ről és az EKB-ról szóló jegyzőkönyv 16. cikke első bekezdésének harmadik mondatával együtt rögzíti e bankjegyek törvényes fizetőeszközi minőségét. Ezenkívül a (2) bekezdésében annak előírásával, hogy a tagállamok euróérméket bocsáthatnak ki az Európai Központi Bank által jóváhagyott mennyiségben, az említett cikk olyan szabályokat is meghatároz, amelyek célja az euróban denominált pénzürmék kibocsátásának jogi keretbe foglalása.

- 42 Ami az EUMSZ 133. cikket illeti, az felhatalmazza az uniós jogalkotót arra, hogy az EKB-ra ruházott hatáskörök sérelme nélkül megállapítsa az euró közös pénzként történő alkalmazásához szükséges másodlagos jogi intézkedéseket.
- 43 Így az EUMSZ 128. cikk (1) bekezdése és az EUMSZ 133. cikk – amint arra a főtanácsnok az indítványának 64–66. pontjában lényegében rámutatott – alapozza meg az euró egységes jellegét, és előfeltételét képezi az Unió monetáris politikája hatékony irányításának.
- 44 Egyrészt ugyanis az EUMSZ 128. cikk (1) bekezdése azáltal, hogy kizárólag az EKB és a nemzeti központi bankok által kibocsátott, euróban denominált bankjegyeknek biztosít „törvényes fizetőeszköz” minőséget, a KBER-ről és az EKB-ról szóló jegyzőkönyv 16. cikke első bekezdésének harmadik mondatához hasonlóan, e bankjegyek hivatalos jellegét szentesíti az euróövezetben, kizárva azt, hogy más bankjegyek is e jelleggel rendelkezzenek.
- 45 Mivel az EUMSZ 128. cikk (1) bekezdése nem utal a tagállamok jogára az ott említett „törvényes fizetőeszköz” fogalma értelmének és terjedelmének meghatározása érdekében, ez utóbbi uniós jogi fogalom, amelyet az egész Unióban önállóan és egységesen kell értelmezni, figyelembe véve nem csupán az azt tartalmazó rendelkezések szövegét, hanem e rendelkezések összefüggéseit és az általuk követett célt is (lásd ebben az értelemben: 2020. július 16-i AFMB ítélet, C-610/18, EU:C:2020:565, 50. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 46 E tekintetben meg kell állapítani, hogy a valamely pénzegységben denominált fizetőeszköz esetében a „törvényes fizetőeszköz” fogalom – annak általános értelmét tekintve – azt jelenti, hogy ezt a fizetési eszközt általában nem lehet megtagadni az ugyanazon pénzegységben, annak névértékén kifejezett tartozás – mentesítő hatályú – kiegyenlítése során.
- 47 Ezt az általános jelentés szerinti értelmezést támasztja alá a 2010/191 ajánlás, amely kifejezetten az euróban denominált bankjegyek és pénzürmék törvényes fizetőeszközi minőségének hatályáról és joghatásairól szól, pontosítva, hogy az említett pénzürmék törvényes fizetőeszközi minőségét a 974/98 rendelet 11. cikke rögzíti.
- 48 Kétségtelen, hogy az EUMSZ 288. cikk (5) bekezdése értelmében az ajánlásoknak nem célja, hogy kötelező joghatásokat váltsanak ki, és nem keletkeztethetnek olyan jogokat, amelyekre a magánszemélyek a nemzeti bíróság előtt hivatkozhatnak. Mindazonáltal az uniós jogi aktusok részét képezik, ily módon a Bíróság azokat figyelembe veheti, amikor hasznos információkkal szolgálnak az uniós jog vonatkozó rendelkezéseinek értelmezéséhez.
- 49 Márpedig a 2010/191 ajánlás 1. pontja – amint az a címéből kitűnik – a „törvényes fizetőeszközi minőség” fogalmának általános fogalom meghatározását adja, pontosítva, hogy a fizetési kötelezettség fennállása esetén az euróban denominált bankjegyek és pénzürmék törvényes fizetőeszközként való alkalmazása maga után vonja először is e bankjegyek és pénzürmék kötelező elfogadását, másodszor azok teljes névértékén történő elfogadását, harmadszor pedig a fizetési kötelezettség alóli feloldást. E pont tehát tanúsítja, hogy a „törvényes fizetőeszköz” e fogalma magában foglalja többek között az euróban denominált bankjegyek és pénzürmék fizetési célból történő elfogadásának főszabály szerinti kötelezettségét.

- 50 Másrészt, mivel lehetővé teszi az uniós jogalkotó számára, hogy az euró közös pénzként történő alkalmazásához szükséges intézkedéseket megállapítsa, az EUMSZ 133. cikk, amely az EK 123. cikk (4) bekezdését és az EK-Szerződés 109L. cikkének (4) bekezdését követte, azt a követelményt tükrözi, amely szerint valamennyi olyan tagállam tekintetében, amelynek pénzneme az euró, egységes elveket kell megállapítani a gazdasági és monetáris unió, valamint az euró mint közös pénz általános érdekének védelme céljából, és következésképpen, amint a jelen ítélet 39. pontjában megállapítást nyert, abból a célból, hogy hozzájáruljon az Unió monetáris politikája – árstabilitás fenntartására irányuló – elsődleges céljának megvalósításához.
- 51 Ebből következik, hogy az eredetileg az EK-Szerződés 109L. cikkének (4) bekezdésében, majd az EK 123. cikk (4) bekezdésében szereplő, és immár az EUMSZ 133. cikkben megállapított hatáskör kizárólag az uniós jogalkotót jogosítja fel arra, hogy pontosítsa az euróban denominált bankjegyek tekintetében az EUMSZ 128. cikk (1) bekezdésében, valamint a KBER-ről és az EKB-ról szóló jegyzőkönyv 16. cikke első bekezdésének harmadik mondatában elismert törvényes fizetőeszköz minőségre vonatkozó jogi szabályozást, és szabályozza a törvényes fizetőeszköz minőséget, amelyet az euróban denominált pénzürmék tekintetében a 974/98 rendelet 11. cikke ismert el, amennyiben az szükségesnek mutatkozik az euró közös pénzként történő alkalmazásához.
- 52 Az EUMSZ 2. cikk (1) bekezdésének megfelelően az ilyen kizárólagos hatáskör a tagállamok minden hatáskörét kizárja az adott területen, kivéve ha az Unió által adott felhatalmazás alapján vagy az uniós jogi aktusok végrehajtása céljából járnak el.
- 53 E tekintetben, közelebbről a harmadik kérdés megválaszolása érdekében pontosítani kell, hogy még azon körülmény esetén is, ha az Unió nem gyakorolta volna kizárólagos hatáskörét, az e hatáskörbe tartozó rendelkezés valamely tagállam általi elfogadását vagy hatályban tartását nem igazolhatja e pusztán körülmény.
- 54 Amint ugyanis arra a főtanácsnok az indítványának 39. pontjában rámutatott, amikor az Unió kizárólagos hatáskörrel rendelkezik, a tagállamok hatáskörének elvesztése azonnal bekövetkezik, és ellentétben a megosztott hatáskörbe tartozó területeken fennálló helyzettel, e hatáskörvesztés szempontjából nincs jelentősége annak, hogy az Unió gyakorolta-e, vagy sem a saját hatáskörét (lásd ebben az értelemben: 1981. május 5-i Bizottság kontra Egyesült Királyság ítélet, 804/79, EU:C:1981:93, 20. pont).
- 55 Mindemellett egyrészt nem tekinthető szükségesnek az eurónak az EUMSZ 133. cikk értelmében vett közös pénzként történő alkalmazásához, közelebbről pedig az euróban denominált bankjegyek törvényes fizetőeszközi minőségének az EUMSZ 128. cikk (1) bekezdésében, valamint a KBER-ről és az EKB-ról szóló jegyzőkönyv 16. cikke első bekezdésének harmadik mondatában történő elismeréséhez, hogy e bankjegyek fizetőeszközkénti elfogadásának abszolút kötelezettségét írják elő. A jelen ítélet 46–49. pontjában szereplő pontosításokból ugyanis az következik, hogy e törvényes fizetőeszközi minőség nem követeli meg az abszolút elfogadást, hanem csupán az euróban denominált bankjegyek fizetőeszközként történő főszabály szerinti elfogadását. Másrészt az euró közös pénzként történő alkalmazásához, és különösen az eurókészpénz törvényes fizetőeszközi minőségének hatékony érvényesülésének megőrzéséhez sem szükséges, hogy az uniós jogalkotó kimerítő és egységes módon határozza meg az e főszabály szerinti kötelezettség alóli kivételeket, feltéve hogy alapvetően minden adós számára lehetőséget biztosítanak arra, hogy ilyen készpénzzel teljesítsen valamely fizetési kötelezettséget.
- 56 Ebből következik, hogy az Uniónak a monetáris politika területén fennálló kizárólagos hatásköre – amint arra a főtanácsnok az indítványának 98. pontjában rámutatott – nem érinti az európénznemű tagállamok arra vonatkozó hatáskörét, hogy szabályozzák a – közjogi és magánjogi – fizetési kötelezettségek teljesítési módjait, feltéve különösen, hogy az ilyen szabályozás nem érinti azt az elvet, amely alapján főszabály szerint lehetségesnek kell lennie, hogy valamely fizetési kötelezettséget ilyen készpénzzel teljesítsenek. Így ez a kizárólagos hatáskör nem akadályozza meg a tagállamot abban, hogy

saját hatásköreinek gyakorlása – mint például a közigazgatásának megszervezése – keretében olyan intézkedést fogadjon el, amely arra kötelezi e közigazgatási szervet, hogy fogadjon el készpénzzel történő fizetéseket a jogalanyok részéről, vagy – amint a második kérdés keretében is felmerül – amely közérdekből bevezeti az e kötelezettségtől való eltérést a hatóságok által előírt fizetések tekintetében, az e kérdés vizsgálata során pontosított bizonyos feltételek tiszteletben tartása mellett.

- 57 A nemzeti jog értelmezésére kizárólagos hatáskörrel rendelkező, kérdést előterjesztő bíróság feladata annak vizsgálata, hogy a BBankG 14. §-a (1) bekezdésének második mondatát annak céljára és tartalmára tekintettel olyan intézkedésként kell-e értelmezni, mint amelyet a tagállamoknak az előző pontban leírtak szerinti saját hatáskörei keretében fogadtak el.
- 58 A fenti megfontolásokra tekintettel az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első és harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUMSZ 3. cikk (1) bekezdésének c) pontjával, az EUMSZ 128. cikk (1) bekezdésével és az EUMSZ 133. cikkel, valamint a KBER-ről és az EKB-ről szóló jegyzőkönyv 16. cikke első bekezdésének harmadik mondatával összefüggésben értelmezett EUMSZ 2. cikk (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal – függetlenül attól, hogy az Unió gyakorolta-e a monetáris politika területén az európenznemű tagállamok tekintetében fennálló kizárólagos hatáskörét – ellentétes, ha valamely tagállam olyan rendelkezést fogad el, amely a céljára és a tartalmára tekintettel az euróban denominált bankjegyek törvényes fizetőeszközi minőségére vonatkozó jogi szabályozást határoz meg. Ezzel szemben azzal nem ellentétes, ha valamely tagállam a saját hatásköreinek gyakorlása – mint például a közigazgatásának megszervezése – keretében olyan rendelkezést fogad el, amely arra kötelezi az említett közigazgatási szervet, hogy fogadja el az általa előírt pénzügyi kötelezettségek készpénzzel történő fizetését.

A második kérdésről

- 59 Második kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az EUMSZ 128. cikk (1) bekezdésének harmadik mondatát, a KBER-ről és az EKB-ről szóló jegyzőkönyv 16. cikke első bekezdésének harmadik mondatát, valamint a 974/98 rendelet 10. cikkének második mondatát úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely kizárja a hatóságok által előírt fizetési kötelezettség készpénzzel történő teljesítésének lehetőségét.
- 60 Hangsúlyozni kell, hogy az e kérdésre adandó válasz csak abban az esetben szükséges, ha az előterjesztő bíróság a Bíróságnak az első és a harmadik kérdésre adott válasza alapján arra a következtetésre jutna, hogy a BBankG 14. §-ának (1) bekezdése, a jelen ítélet 32. pontjában kifejtett módon értelmezve, nem egyeztethető össze az Uniónak a monetáris politika területén az európenznemű tagállamok tekintetében fennálló kizárólagos hatáskörével, és hogy ennél fogva az alapeljárások alperesének is lehetősége volt elfogadni a hozzájárulási szabályzat 10. §-ának (2) bekezdését.
- 61 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy az euróban denominált bankjegyek törvényes fizetőeszközi minőségét nemcsak az elsődleges jog, az EUMSZ 128. cikk (1) bekezdésének harmadik mondata, valamint szinte azonos megfogalmazásban a KBER-ről és az EKB-ről szóló jegyzőkönyv 16. cikke első bekezdésének harmadik mondata, hanem a másodlagos jog, a 974/98 rendelet 10. cikkének második mondata is rögzíti. Ezenkívül, amint az a jelen ítélet 47. pontjában megállapításra került, bár az EUM-Szerződés csak az euróban denominált bankjegyek törvényes fizetőeszközi minőségét rögzíti, e rendelet 11. cikkének második mondata az euróban denominált pénzürmék számára is törvényes fizetőeszközi minőséget biztosít.
- 62 E tekintetben, noha azon rendelkezések szövege, amelyek értelmezését a második kérdés keretében kéri, akadályát képezi az olyan nemzeti szabály elfogadásának, amelynek célja vagy hatása az eurókészpénz *de iure* vagy *de facto* eltörlése, különösen azáltal, hogy megkérdőjelezi a fizetési kötelezettség – főszabály szerint – ilyen készpénzzel történő teljesítésére vonatkozó lehetőséget,

önmagában nem teszi lehetővé annak megállapítását, hogy egy olyan nemzeti szabály, amely arra szorítkozik, hogy korlátozza a készpénznek a hatóságok által előírt fizetési kötelezettség teljesítése céljából történő felhasználását, szintén ellentétes lenne az uniós joggal.

- 63 E rendelkezések kontextusát illetően meg kell állapítani, hogy a 974/98 rendelet (19) preambulumbekzdése pontosítja, hogy a bankjegyekkel és pénzérmmékkal történő fizetéseknek a tagállamok által közérdekű megfontolásokból bevezetett korlátozása nem összeegyeztethetetlen az euróbankjegyek és pénzérmmék törvényes fizetőeszköz minőségével, feltéve hogy más törvényes eszközök is rendelkezésre állnak a pénzbeli követelések elszámolására.
- 64 Ezzel kapcsolatban emlékeztetni kell arra, hogy még ha valamely uniós jogi aktus preambulumának nincs is kötelező jogi ereje, és arra nem lehet hivatkozni sem az adott jogi aktus rendelkezéseitől való eltérés, sem e rendelkezéseknek a szövegükkel nyilvánvalóan ellentétes értelmezése céljából, pontosíthatja azok tartalmát, mivel az e preambulumban szereplő preambulumbekzdések olyan fontos értelmezési elemek, amelyek rávilágítanak e jogi aktus megalkotójának szándékára (lásd ebben az értelemben: 2019. december 19-i Puppink és társai kontra Bizottság ítélet, C-418/18 P, EU:C:2019:1113, 75. és 76. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 65 Ami közelebbről a 974/98 rendelet (19) preambulumbekzdésében a „közérdekű megfontolások” említését illeti, meg kell jegyezni, hogy míg e preambulumbekzdés egyes nyelvi változatai, mint például a német nyelvi változat, a „közrendi okok” kifejezést használják, más nyelvi változatok, mint például az angol vagy a francia nyelvi változat, a „közérdeken alapuló okok” kifejezést alkalmazzák. Márpedig egy uniós jogi rendelkezés valamely nyelvi változatának megfogalmazása nem szolgálhat e rendelkezés értelmezésének kizárólagos alapjául, illetve e tekintetben nem élvezhet elsőbbséget más nyelvi változatokkal szemben. Így az ilyen eltérés esetén a szóban forgó rendelkezést azon szabályozás általános rendszerére és céljára tekintettel kell értelmezni, amelynek az a részét képezi (lásd ebben az értelemben: 2020. július 9-i Naturschutzbund Deutschland – Landesverband Schleswig-Holstein ítélet, C-297/19, EU:C:2020:533, 43. pont).
- 66 Mivel az euróban denominált bankjegyekkel és pénzérmmékkal történő fizetés korlátozásai a gyakorlatban ugyanúgy igazolhatók a biztonsághoz vagy a bűnözés elleni küzdelemhez kapcsolódó közrendi indokokkal, mint a társadalomban a fizetések hatékony megszervezésének biztosításához fűződő közérdekkel, az eltérést engedő okok valamennyi tagállamban történő egységes alkalmazásának biztosítása érdekében azt a kifejezést kell elfogadni, amely a legtagabb értelmű, azaz a „közérdeken alapuló okok” kifejezést.
- 67 E körülmények között a 974/98 rendelet 10. cikkének második mondatát és 11. cikkének második mondatát – e rendelet (19) preambulumbekzdésével összefüggésben értelmezve – úgy kell értelmezni, hogy egyrészt e bankjegyek és pénzérmmék törvényes fizetőeszközi minősége főszabály szerint magában foglalja az említett bankjegyek és pénzérmmék elfogadásának kötelezettségét, másrészt e kötelezettséget a tagállamok főszabály szerint közérdekű megfontolásokból korlátozhatják.
- 68 Pontosítani kell, hogy – amint arra a főtanácsnok az indítványának 129. pontjában rámutatott, és amint azt az észrevételeket előterjesztő érdekelt felek többsége hangsúlyozta – az ilyen korlátozásoknak arányban kell állniuk a kitűzött közérdekű céllal.
- 69 Tekintettel ugyanis arra, hogy a tagállamok a szuverén hatásköreik gyakorlása során ilyen korlátozások előírásával csökkentik az uniós jog által elismert azon lehetőséget, hogy – főszabály szerint – euróban denominált bankjegyekkel és pénzérmmékkal teljesíthető valamely fizetési kötelezettség, e tagállamoknak meg kell győződniük arról, hogy az általuk hozott intézkedések tiszteletben tartják az arányosság elvét, amely az uniós jog általános elvei közé tartozik.

- 70 Márpedig az arányosság elve a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint megköveteli, hogy az érintett intézkedések alkalmasak legyenek a szóban forgó szabályozással kitűzött jogszerű célok megvalósítására, és ne menjenek túl az e célok eléréséhez szükséges mértéken (lásd ebben az értelemben: 2019. július 29-i Spiegel Online ítélet, C-516/17, EU:C:2019:625, 34. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 71 A jelen ügyben, noha a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak értékelése, hogy az alapügyben szóban forgó szabályozás tiszteletben tartja-e a jelen ítélet 68–70. pontjában említett feltételeket, a Bíróság az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elbírálása során szükség esetén pontosításokat adhat, amelyek célja, hogy iránymutatást adjanak a nemzeti bíróságnak a határozathozatala során (lásd ebben az értelemben: 2019. május 2-i Fundación Consejo Regulador de la Denominación de Origen Protegida Queso Manchego ítélet, C-614/17, EU:C:2019:344, 37. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 72 Ami az annak igazolására felhozott közérdeken alapuló okokat illeti, hogy az alapügyben szóban forgó szabályozás kizárja a műsorszolgáltatási hozzájárulás készpénzzel történő fizetését, meg kell állapítani, hogy az írásbeli észrevételeiben Hessen tartomány közjogi műsorszolgáltatója hangsúlyozta, hogy figyelemmel a megközelítőleg 46 millió németországi fizetésre kötelezettre, a műsorszolgáltatási hozzájárulás készpénzmentes fizetési eszközök útján történő teljesítésének kötelezettsége e hozzájárulás hatékony beszédésének biztosítását és a jelentős többletköltségek elkerülését célozza.
- 73 E tekintetben ténylegesen közérdek fűződik ahhoz, hogy a hatóságokkal szemben fennálló pénztartozásokat oly módon lehessen teljesíteni, amely számukra nem jár olyan észszerűtlen költséggel, amely megakadályozná őket abban, hogy alacsonyabb költséggel biztosítsák a nyújtott szolgáltatásokat.
- 74 Meg kell tehát állapítani, hogy a hatóságok által előírt fizetési kötelezettség teljesítése biztosításának szükségességére alapított közérdekű ok igazolhatja a készpénzfizetések korlátozását, különösen akkor, ha nagyon magas azon fizetésre kötelezettek száma, akiktől a követelést be kell szedni.
- 75 Ami azt a feltételt illeti, amely szerint a szóban forgó intézkedések nem léphetik túl az elérni kívánt célok megvalósításához szükséges mértéket, az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy az alapügyben szóban forgó szabályozás a műsorszolgáltatási hozzájárulás teljesítéséhez a készpénztől eltérő törvényes eszközöket ír elő, mégpedig a beszédési megbízást, az egyedi átutalást vagy az állandó átutalási megbízást.
- 76 Márpedig úgy tűnik, hogy az alapügyben szóban forgó korlátozás egyszerre alkalmas és szükséges a műsorszolgáltatási hozzájárulás hatékony beszédésére irányuló cél megvalósításához, mivel lehetővé teszi a közigazgatási szerv számára annak elkerülését, hogy észszerűtlen pénzügyi teher háruljon rá azon költséget tekintve, amellyel egy olyan eljárás általános bevezetése járna, amely lehetővé tenné a fizetésre kötelezettek számára, hogy készpénzzel teljesítsék a műsorszolgáltatási hozzájárulást.
- 77 Mindazonáltal a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak vizsgálata, hogy az ilyen korlátozás arányos-e ezzel a célkitűzéssel, különösen arra tekintettel, hogy lehetséges, hogy a műsorszolgáltatási hozzájárulás megfizetésének alternatív törvényes eszközei nem könnyen hozzáférhetők a műsorszolgáltatási hozzájárulás fizetésére kötelezett valamennyi személy számára, ami magában foglalja az ezen eszközökhöz hozzáféréssel nem rendelkező személyeknek a készpénzfizetési lehetőség előírását.
- 78 A fentiekből következik, hogy a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUMSZ 128. cikk (1) bekezdésének harmadik mondatát, a KBER-ről és az EKB-ről szóló jegyzőkönyv 16. cikke első bekezdésének harmadik mondatát, valamint a 974/98 rendelet 10. cikkének második mondatát úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely kizárja a hatóságok által előírt fizetési kötelezettség euróban denominált bankjegyekkel történő teljesítésének lehetőségét,

feltéve hogy először is e szabályozásnak nem célja és nem hatása az e bankjegyek törvényes fizetőeszközi minőségére vonatkozó jogi szabályozás megállapítása, másodszor, hogy e szabályozás nem vezet *de iure* vagy *de facto* az említett bankjegyek eltörléséhez, különösen azáltal, hogy megkérdőjelezi a fizetési kötelezettség – főszabály szerint – ilyen készpénzzel történő teljesítésére vonatkozó lehetőséget, harmadszor, hogy e szabályozást közérdekű megfontolásokból fogadták el, negyedszer, hogy az e szabályozásban foglalt készpénzfizetési korlátozás alkalmas az általa követett közérdekű cél elérésére, és ötödször, hogy nem haladja meg az annak eléréséhez szükséges mértéket abban az értelemben, hogy rendelkezésre állnak más törvényes eszközök a fizetési kötelezettség teljesítéséhez.

A költségekről

- 79 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

- 1) Az EUMSZ 3. cikk (1) bekezdésének c) pontjával, az EUMSZ 128. cikk (1) bekezdésével és az EUMSZ 133. cikkel, valamint a Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank alapokmányáról szóló (4.) jegyzőkönyv 16. cikke első bekezdésének harmadik mondatával összefüggésben értelmezett EUMSZ 2. cikk (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal – függetlenül attól, hogy az Európai Unió gyakorolta-e a monetáris politika területén az európénznemű tagállamok tekintetében fennálló kizárólagos hatáskörét – ellentétes, ha valamely tagállam olyan rendelkezést fogad el, amely a céljára és a tartalmára tekintettel az euróban denominált bankjegyek törvényes fizetőeszközi minőségére vonatkozó jogi szabályozást határoz meg. Ezzel szemben azzal nem ellentétes, ha valamely tagállam a saját hatáskörének gyakorlása – mint például a közigazgatásának megszervezése – keretében olyan rendelkezést fogad el, amely arra kötelezi az említett közigazgatási szervet, hogy fogadja el az általa előírt pénzügyi kötelezettségek készpénzzel történő fizetését.
- 2) Az EUMSZ 128. cikk (1) bekezdésének harmadik mondatát, a Központi Bankok Európai Rendszere és az Európai Központi Bank alapokmányáról szóló (4.) jegyzőkönyv 16. cikke első bekezdésének harmadik mondatát, valamint az euró bevezetéséről szóló, 1998. május 3-i 974/98/EK tanácsi rendelet 10. cikkének második mondatát úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely kizárja a hatóságok által előírt fizetési kötelezettség euróban denominált bankjegyekkel történő teljesítésének lehetőségét, feltéve hogy először is e szabályozásnak nem célja és nem hatása az e bankjegyek törvényes fizetőeszközi minőségére vonatkozó jogi szabályozás megállapítása, másodszor, hogy e szabályozás nem vezet *de iure* vagy *de facto* az említett bankjegyek eltörléséhez, különösen azáltal, hogy megkérdőjelezi a fizetési kötelezettség – főszabály szerint – ilyen készpénzzel történő teljesítésére vonatkozó lehetőséget, harmadszor, hogy e szabályozást közérdekű megfontolásokból fogadták el, negyedszer, hogy az e szabályozásban foglalt készpénzfizetési korlátozás alkalmas az általa követett közérdekű cél elérésére, és ötödször, hogy nem haladja meg az annak eléréséhez szükséges mértéket abban az értelemben, hogy rendelkezésre állnak más törvényes eszközök a fizetési kötelezettség teljesítéséhez.

Aláírások